

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

The Use of Good Governance of Educational Administrators in School Network 45-46 Mongchok District Bangkok Metropolis

จิตตราพร หล้าพวงคำ¹, นิวัตต์ น้อยมณี², ภูวนัย สุวรรณธรา³

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, jittrapon_pang@hotmail.com

²⁻³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการครู กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 242 คน ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie & Morgan, 1970) สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .974 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วย ค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับแรกคือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือด้านหลักคุณธรรม และอันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักความโปร่งใส

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตาม อายุ ประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำหลัก: การใช้หลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the level of use of good governance principles by educational institution administrators; School Network Group 45-46, Nong Chok District Office Bangkok and (2) to comparison Use of good governance principles by educational institution administrators School Network Group 45-46, Nong Chok District Office Bangkok. Classified by gender, educational qualifications, age, work experience. Classified by gender, educational qualifications, age, work experience. The sample group used in this research was government teachers, school network groups 45-46, Nong Chok District Office Bangkok. Academic year 2023, a total of 242 people were obtained using the sample size determination method. According to the sample size table of Krejci and Morgan. Then randomize in a stratified way. Then use a simple merging method. The tool used to collect data was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability value for the entire version equal to .974. Data were analyzed by finding frequencies, percentages, means, and standard deviations. Differences between samples were also tested. T-value and one-way analysis of variance. When a statistically significant difference was found, a test was performed to compare the difference in mean scores by pair. Using Scheffe's difference detection method.

The results were 1) The Use of good governance principles by educational institution administrators School Network Group 45-46, Nong Chok District Office Bangkok Overall it is at a high level. When considering each aspect, it was found that the first average was Rule of law Next is the aspect of moral principles. And the last ranking is Principles of transparency.

Comparative results of the use of good governance principles by educational institution administrators. School Network Group 45-46, Nong Chok District Office Bangkok classified by gender, educational background, found that both overall and each aspect The difference is not statistically significant. And when classified by age and work experience, it was found that both overall and each aspect They are significantly different at the .05 level.

Keywords: The Use of Good Governance, Educational Administrators in School Network 45-46

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานของรัฐมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การสร้างความสงบสุข ความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในบ้านเมือง การศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพของคนโดยการจัดการศึกษานั้น มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข การที่จะให้ผู้เรียนเป็นคนดีนั้นจะต้องดำเนินการบริหารจัดการให้

เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งรัฐบาลได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารราชการและกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542 ต่อมาได้ตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เรียกว่า หลักธรรมาภิบาล (good governance) ซึ่งหมายถึงกระบวนการบริหารที่เน้นถึงหลักการความถูกต้อง ความยุติธรรม การสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนผู้ปฏิบัติงานของรัฐจะต้องทำหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยความเต็มใจ สุจริตใจ เพื่อประโยชน์สุขของผู้รับบริการ (สุกานดา สุไลมาน , 2560)

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคมโลก การเมือง การบริหารงานของรัฐบาลทั้งในและต่างประเทศโดยทั่วไป ในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปมากและเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวางต่อเนื่อง เพราะความก้าวหน้าด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ ก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคม โดยนำหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (good governance) หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนโดยรวม และสังคมไทยสามารถขับเคลื่อนไปกับระบบการบริหารงาน ที่ทำให้เกิดความแข็งแกร่งเพียงพอที่จะแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสุข มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และยั่งยืนต่อไป (ทิวากร แก้วมณี, 2559)

กระแสของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เกิดขึ้นในประเทศไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้งในประเทศไทย มักมีการนำคำว่า หลักธรรมาภิบาลมากล่าว ด้วยเหตุที่ผู้ปกครองผู้มีอำนาจมิได้ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล จนทำให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมือง ดังนั้นคำว่า หลักธรรมาภิบาล จึงมีความสำคัญมากขึ้นซึ่งหลักธรรมาภิบาล เป็นกุญแจสำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการ เนื่องจากเป็นหลักการที่ครอบคลุมกว้างขวางทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารโดยสาระของหลักธรรมาภิบาล คือการทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม ยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เชิงประสิทธิผล เพื่อสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม ภาครัฐต้องมีการปฏิรูปบทบาท หน้าที่ ทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐโดยถือประโยชน์ของประชาชน เป็นจุดมุ่งหมายในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับประชาชน และหน่วยงานอื่นได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้หลักธรรมาภิบาลยังเป็นมรดกของประชาธิปไตย ซึ่งประชาธิปไตยเป็นหลักการที่มีความเชื่อว่าเป็นระบอบการเมืองที่ดีที่สุด ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศหลักธรรมาภิบาลจึงถอดจากบทเรียนความสำเร็จ ของประเทศประชาธิปไตย หรือแม้แต่มรดกขององค์กรเหนือชาติตะวันตก ซึ่งเป็นหลักการที่นำมาใช้ในการบริหารงาน และการปฏิบัติงานเพราะหลักธรรมาภิบาลสามารถช่วยสร้างสรรค์ ส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (ถวิลวดี บุรีกุล, 2561)

การบริหารงานในสถานศึกษา สามารถที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีศักยภาพได้ ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อกำหนดแผนดำเนินงานและช่วยตัดสินใจ ซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยดูแลการบริหารงานในรูปแบบที่เป็นธรรมและมีผลงานที่ดีในขณะเดียวกัน

(กัญญกร เอี่ยมพญา, 2556) ได้กล่าวไว้ว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง กระบวนการบริหารที่เน้นถึงหลักการความถูกต้อง ความยุติธรรม การสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ผู้ปฏิบัติงานของรัฐจะต้องทำหน้าที่ เพื่อให้บริการกับประชาชนด้วยความเต็มใจ สุจริตใจเพื่อประโยชน์สุขของผู้ขอรับบริการ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยบริหารการศึกษาที่ประสบปัญหาการบริหารงานจัดการ และปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษามาโดยตลอด ซึ่งในการศึกษาข้อมูลการใช้หลักธรรมนูญบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีสถานศึกษาจำนวน 10 แห่ง มีข้าราชการครู จำนวน 242 คน ซึ่งผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา มีรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยการนำหลักธรรมนูญบาลมาใช้ในการบริหารการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมนูญบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร กล่าวคือสถานศึกษาในสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ยังไม่ได้นำหลักธรรมนูญบาลไปใช้อย่างเหมาะสม เช่น ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารยังมีการเลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ผู้บริหารควรบริหารด้วยหลักเหตุผล ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และพิจารณาตามความสามารถ ยึดหลักโปร่งใสที่มีการตรวจสอบได้ทุกกรณี ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน และควรให้บุคลากรหรือข้าราชการครูมีส่วนร่วม ในการเลื่อนตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายงานในหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เหมาะสมกับตำแหน่งงาน ตลอดจนควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงาน นอกจากนั้นผู้บริหารควรยึดหลักการบริหารธรรมนูญบาลอยู่เสมอ (สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2558)

ดังได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยและส่วนใหญ่พบว่า ผู้บริหารที่เอาใจใส่ต่องานวิชาการ พยายามทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรมและมีภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี อีกทั้งบุคลากรยังได้รับการพัฒนา และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน กรุงเทพมหานครจึงมีนโยบายให้มีการกระจายอำนาจ การใช้หลักธรรมนูญบาล มีความรับผิดชอบในงานวิชาการ มีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารงานสถานศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้มีส่วนร่วม และรายงานแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเสมอภาคอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อม ในการพัฒนาระบบการบริหารงาน จัดการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะบรรลุตามเป้าหมาย

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการใช้หลักธรรมนูญบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากความ

คิดเห็นของข้าราชการครู สถานศึกษาในสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุและประสบการณ์ในการทำงาน โดยผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45 - 46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45 - 46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน

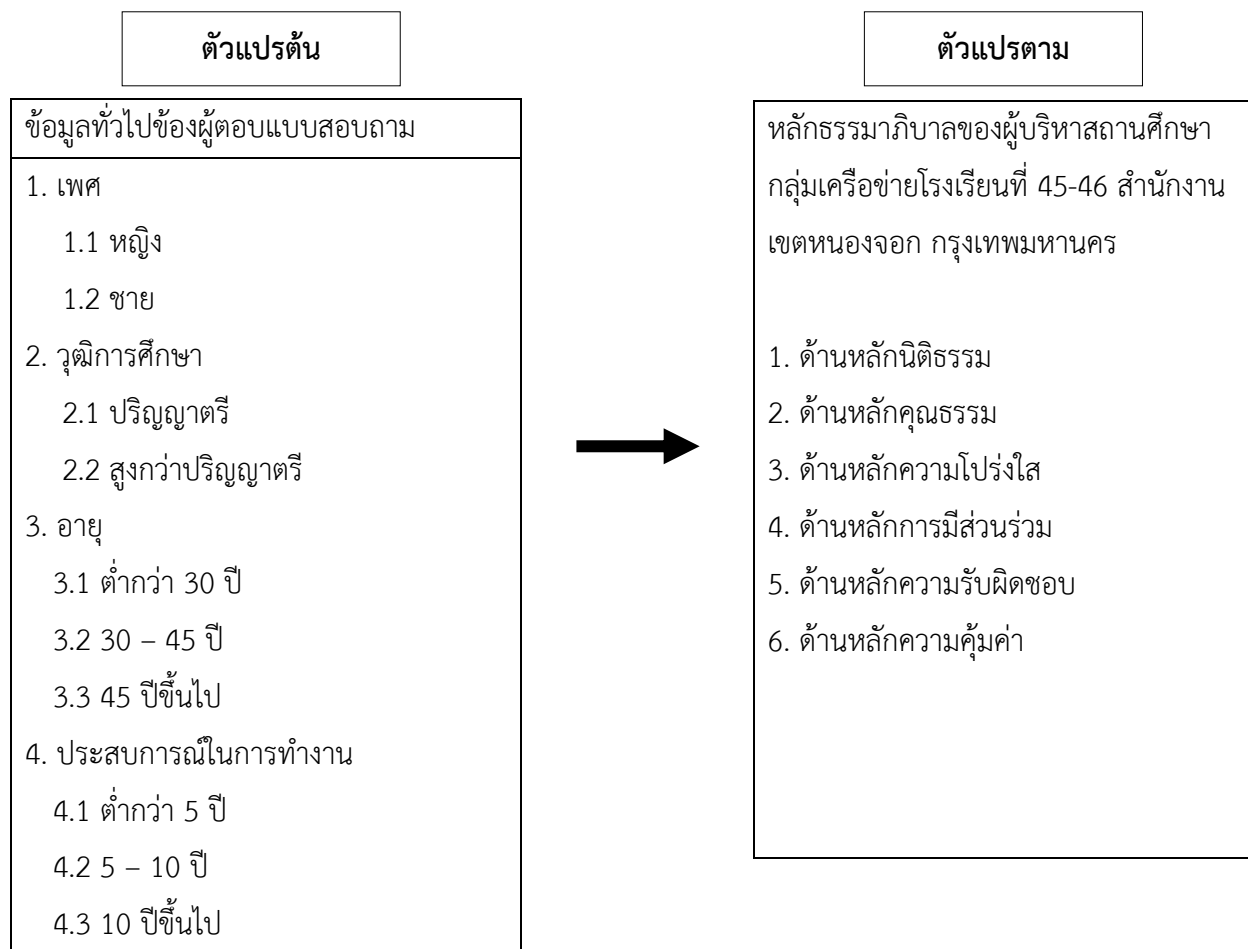
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปประกอบการวางแผน เพื่อพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาในการวางแผนการบริหารงานในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอกกรุงเทพมหานคร ให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีต่อไป

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ใช้กรอบแนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) มี 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่าโดยศึกษาเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 242 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยเทียบสัดส่วนประชากร และกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert, 1967 : 90-95)

3. การเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Object Congruence : IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 50) ซึ่งให้ระดับความคิดเห็นในแบบสอบถามแต่ละข้อ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นข้าราชการครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.974 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นแปลความหมายของคะแนนตามเกณฑ์การแปลความหมายของลิเคอร์ท

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 148 คน ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีเพศหญิง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 72.97 ครูที่มีเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.03 ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 82.43 ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.57 ส่วนใหญ่มีอายุ 30-45 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 50.68 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.05 และอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 37.84 ประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 35.81 และประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.35

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารส่งผลให้ครูและบุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงาน และปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ผู้บริหารมีการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งก่อนหน้านี้ คลาร์ค (Clarke, 2001) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานา ผลการศึกษาพบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย กระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญ และการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานาที่ดีขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี คตะโคตร (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรรฐวรรต กำหัวเรือ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งในปีต่อมา นิตยา จินตวง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่าการวิเคราะห์ระดับ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมมิกา อ่อนธานี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน (2561) ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ หลักนิติธรรม รองลงมาคือ หลักคุณธรรม และด้านที่อยู่ในอันดับสุดท้ายคือ หลักความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ ที่คาดว่าจะการใช้หลักธรรมาภิบาลจะส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
3. ควรศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 45-46 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- จารุณี คตะโคตร. (2557). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.” วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2,(8) 48.
- ณรรฐวรรต กำหวัเรื่อ. (2557). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). หลักธรรมาภิบาลจากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ทิวากร แก้วมณี. (2559). ธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์.
- นิตยา จินตวง. (2558). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ 8,(2) 101.
- เปรมมิกา อ่อนธานี. (2559). แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา, ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุกานดา สุไลมาน. (2560). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.

- สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. รายงานสรุปการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวทางเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ. (สืบค้นเมื่อ มกราคม 2567) [ออนไลน์] สืบค้นจาก : <https://webportal.bangkok.go.th/bangkokeducation>, 2554.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.